

รายงานวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการขยะอินทรีย์เพื่อผลิตวัสดุบำรุงดิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองแก อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

มณิรัตน์ สุตันตังใจ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พ.ศ. 2561

รายงานวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการขยะอินทรีย์เพื่อผลิตวัสดุบำรุงดิน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองแก อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

มณีนรัตน์ สุตันตังใจ

วุฒิกการศึกษา ปริญญาโทวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พ.ศ. 2561

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อไทย-อังกฤษ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุบำรุงดิน	16
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับไส้เดือน	20
2.4 บริบททั่วไปของเทศบาลตำบลหนองแก	38
2.5 ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลหนองแก	45
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.7 กรอบแนวคิดของงานวิจัย	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	51
3.1 วิธีการดำเนินการเชิงคุณภาพ	51
3.1.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง	52
3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.1.3 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	53
3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
3.1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
4.1 ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ	54
4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	54

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
4.1.2 ความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของบ้าน สำราญสุข	63
4.1.3 ความพึงพอใจของประชาชนและรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนของบ้านสำราญสุข	69
4.1.4 รูปแบบและพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของบ้าน สำราญสุข	74
4.1.5 ความคิดเห็นในเรื่องการนำขยะอินทรีย์มาผลิตวัสดุบำรุงดิน	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	84
5.1 สรุปผลการวิจัย	84
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	87
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	92
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 แสดงชนิดและปริมาณของวัสดุเหลือใช้ชนิดต่างๆ ในประเทศไทย	34
2-2 แสดงปริมาณธาตุอาหารพืชและความเป็นกรด-ด่างในมูลสัตว์ชนิดต่างๆ	35
2-3 แสดงจำนวนครุว์เรือนและประชากรในแต่ละหมู่บ้านของเทศบาลตำบลหนองแก	41
2-4 ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู	45
4-1 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ	54
4-2 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามอายุ	55
4-3 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพสมรส	56
4-4 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามการศึกษา	57
4-5 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนสมาชิกภายในครุว์เรือน	58
4-6 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามภูมิลำเนา	59
4-7 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามอาชีพ	60
4-8 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามรายได้เฉลี่ยของครุว์เรือน	61
4-9 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย	62
4-10 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ	63
4-11 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องแหล่งข้อมูลมาจากที่ใด	64
4-12 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านสำราญสุข	65
4-13 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของประชาชนและรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครุว์เรือนของบ้านนาอุดม ในเขตเทศบาลตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู	69
4-14 สรุปความพึงพอใจของประชาชนและรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็นรายด้านของชุมชนบ้านสำราญสุข ในเขตเทศบาลตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู	73
4-15 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องแหล่งที่มาของขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านสำราญสุข	74
4-16 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องใน 1 วัน ประเภทขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของชุมชนบ้านสำราญสุข	75
4-17 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องภาชนะที่ใช้รองรับขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านสำราญสุข	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-18 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องการใช้ประโยชน์จาก ขยะมูลฝอย ของชุมชนบ้านนาอุดม	77
4-19 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องหลักการจัดการขยะ 5R ของชุมชนบ้านสำราญสุข	78
4-20 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องครัวเรือนของท่านได้ รับถึงขยะมาจากแหล่งไหน ของชุมชนบ้านสำราญสุข	79
4-21 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องการรวบรวมขยะ ก่อนนำไปทิ้ง ของชุมชนบ้านสำราญสุข	80
4-22 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องวิธีการกำจัดขยะมูล ฝอยภายในครัวเรือน ของชุมชนสำราญสุข	81
4-23 แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ต่อวัน ของชุมชนบ้านสำราญสุข	82

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 แหล่งกำเนิดและประเภทขยะมูลฝอยจากกิจกรรมต่างๆ	7
2-2 ขยะย่อยสลาย	8
2-3 ขยะรีไซเคิล	8
2-4 ขยะอันตราย	9
2-5 ขยะทั่วไป	9
2-6 ระบบจัดการ การรีไซเคิล	12
2-7 ระบบการขนส่งและการกำจัด	14
2-8 แผนที่เทศบาลตำบลหนองแก	39
2-9 กรอบแนวคิดของงานวิจัย	49
4-1 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ	55
4-2 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามอายุ	56
4-3 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพสมรส	57
4-4 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามการศึกษา	58
4-5 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน	59
4-6 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามภูมิภาค	60
4-7 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามอาชีพ	61
4-8 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	62
4-9 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย	63
4-10 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ	64
4-11 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแหล่งข้อมูลที่ได้รับ	65
4-12 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามแหล่งที่มาของขยะมูลฝอย	74
4-13 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ใน 1 วัน ประเภทขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	75
4-14 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาชนะที่ใช้รองรับขยะมูลฝอย	76
4-15 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย	77
4-16 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม หลักการจัดการขยะ 5R	78
4-17 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ครัวเรือนของท่านได้รับถังขยะมาจากแหล่งไหน	79
4-18 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม การรวบรวมขยะก่อนนำไปทิ้ง	80
4-19 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือน	81
4-20 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นต่อวัน	82